

Αθήνα 15/11/1997

Ο Πρωθυπουργός και Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ Κώστας Σημίτης , στη δευτερολογία του , στην κοινή ειδική σύνοδο της Κ.Ε. και του Κ.Σ. Νεολαίας του ΠΑΣΟΚ , είπε τα εξής:

Σύντροφοι και Συντρόφισσες,

Θέλω να συνοψίσω μερικές από τις διαπιστώσεις που προκύπτουν από τη συζήτηση. Ένας σύντροφος, πριν από λίγο, αναρωτήθηκε αν αυτή η συζήτηση που είχαμε εδώ χθες και σήμερα , ήταν σημαντική ή ασήμαντη. Δεν ήρθαμε εδώ με ένα «μαγικό ραβδί» για να δώσουμε μια συνολική, τελειωτική απάντηση στο πρόβλημα που μας απασχολεί. Δηλαδή , το πρόβλημα της σχέσης της νεολαίας με την πολιτική, το πρόβλημα του ρόλου της νεολαίας μέσα στο κόμμα μας στη διαμόρφωση και στην εφαρμογή της πολιτικής του.

Ηρθαμε εδώ να συζητήσουμε, γιατί πιστεύουμε ότι η συζήτηση , η επισήμανση των προβλημάτων, η ανταλλαγή των απόψεων μπορεί να βοηθήσει όλους μας να δούμε καλύτερα ποιά είναι τα θέματα και πώς μπορούμε να τα αντιμετωπίσουμε. Και νομίζω ότι η συζήτηση, από τη σκοπιά αυτή , ήταν ιδιαίτερα θετική , γιατί ακούστηκαν πολλές διαφορετικές απόψεις . Απόψεις που φωτίζουν πάρα πολλές πλευρές του προβλήματος. Δεν πιστεύω ότι μπορεί κανείς να φύγει από εδώ και να πει «ήταν άχρηστη η συζήτηση, δεν άκουσα τίποτε , δεν έμαθα τίποτε».

Εγώ νομίζω ότι η συζήτηση , σ' αυτήν εδώ την αίθουσα , αυτές τις δύο μέρες , ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη. Και ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη , όχι μόνον γιατί γίνεται για πρώτη φορά , αλλά γιατί είχαμε και την ελευθερία να εκφράσουμε, ο καθένας από τη δική του σκοπιά, το πώς βλέπει αυτό το πρόβλημα και πώς μπορεί να αντιμετωπισθεί.

Το πρόβλημα , δηλαδή η απόσταση της νεολαίας από την πολιτική , πώς η νεολαία μπορεί να βρει και πάλι μια δυναμική , την οποία είχαν οι περασμένες γενιές.

Διαπιστώσαμε ότι τα κοινωνικά κινήματα, τα κινήματα νεολαίας , στις περασμένες δεκαετίες, σηματοδεύτηκαν , χαρακτηρίστηκαν από συγκεκριμένους στόχους : Η γενιά του 114 , η γενιά του Πολυτεχνείου . Διαπιστώσαμε, επίσης , ότι αυτό δεν είναι πια δυνατό σήμερα. Γιατί;

Μήπως υπάρχει αδιαφορία της νεολαίας ; Και η απάντησή μας ήταν : Όχι, δεν υπάρχει αδιαφορία της νεολαίας . Εκείνο που υπάρχει είναι ότι η νεολαία είναι διαφορετική. Ότι η νεολαία ζει σ'έναν κόσμο σήμερα , ο οποίος είναι πολύ διαφορετικός από τον κόσμο που χαρακτήριζε παλιά το νεολαιίστικο κίνημα. Γιατί , όταν σε μια κοινωνία υπήρχε π.χ. το δωδεκάωρο , όταν σε μια κοινωνία υπήρχε μια τεράστια ανισοκατανομή του εισοδήματος, ήταν φυσικό εκεί να εστιάζεται ένα συγκεκριμένο και κύριο πρόβλημα , το οποίο στράτευε τη νεολαία.

Σήμερα, όμως, που η κατανομή του εισοδήματος , ευρύτερα , στην κοινωνία δεν είναι τόσο κραυγαλέα άνιση, που τα προβλήματα , όχι της δημοκρατίας , αλλά τα προβλήματα του αυταρχισμού έχουν μερικώς λυθεί και το πολιτικό σύστημα ακολουθεί ορισμένους κανόνες, τα πράγματα είναι πιο πολύπλοκα και πιο δύσκολα. Και η κοινωνία είναι πιο πολύπλοκη και πιο δύσκολη.

Το πρόβλημα δεν είναι, βέβαια , η νεολαία. Το πρόβλημα είναι ότι απέναντι σ'αυτή την πιο πολύπλοκη , πιο δύσκολη κοινωνία , στη σύλληψή της , δεν έχουμε βρει ακόμη απαντήσεις , ότι η συνθετότητα που υπάρχει οδηγεί σε αδυναμία, σε δυσκολία να προσδιορίσουμε νέους δρόμους.

Διαπιστώσαμε , όμως , ότι σ'αυτή τη νέα κοινωνία οι νέοι έχουν πολλά ενδιαφέροντα. Υπάρχουν πολλές νέες αναζητήσεις. Υπάρχουν ποικίλοι στόχοι . Υπάρχουν νέοι κώδικες επικοινωνίας.

Στο ζητούμενο , αν υπάρχει μια ιδέα , η οποία μπορεί να συνεγείρει τους νέους σε μια νέα κατεύθυνση , απαντήσαμε με ένα «οχι». Αλλά ένα «όχι», που έχει πολλές θετικές πλευρές, γιατί είπαμε ότι τώρα πια χρειάζονται πολλαπλές δράσεις. Τώρα πια χρειάζονται πολλαπλές πρωτοβουλίες . Τώρα πια χρειάζεται να βρούμε αυτούς τους νέους κώδικες επικοινωνίας , να τους χρησιμοποιήσουμε για να μπορέσουμε να μιλήσουμε σε όλους τους νέους και όχι μονάχα σε μερικούς.

Και πώς μπορεί να γίνει αυτό; Αυτό μπορεί να γίνει - και σ'αυτό είμαστε σύμφωνοι- με το να ξεφύγουμε από τους παλιούς , τους γνωστούς δρόμους της ξύλινης γλώσσας ή μιάς τυποποιημένης ιδεολογίας ή των παραδοσιακών απαντήσεων. Να ξεφύγουμε από την πολιτική εσωστρέφεια. Να ξεφύγουμε από τους « πολέμους χαρακωμάτων». Να ξεφύγουμε από τις τάσεις προυχόντων . Να ξεφύγουμε από την πρακτική των παραγόντων. Να αλλάξουμε τον τρόπο συμπεριφοράς και πολιτικής μας.

Και επίσης ,όλοι επισημάναμε ότι είναι σημαντικό προς αυτή την κατεύθυνση να ασχοληθούμε . Να εμβαθύνουμε τη συζήτηση για τα προβλήματα της ελληνικής κοινωνίας και την ιδεολογία μας.

Πολλές φορές ακούστηκε εδώ το θέμα « Ευρώπη» , τί είναι Ευρώπη.

Συντρόφισσες και σύντροφοι,

Είμαστε στην αρχή μιας πορείας . Η πορεία αυτή δεν έχει ακόμα ολοκληρώσει καλά - καλά 40 χρόνια . Και θα εξακολουθήσει για πάρα πολλές δεκαετίες ακόμη. Και πρέπει να βρούμε για τις επόμενες δεκαετίες ποιές είναι οι καθοδηγητικές μας γραμμές .

Και επειδή ακούστηκαν και για την παγκοσμιοποίηση κάποια σχόλια, σαν να μπορούμε να κάνουμε εμείς επιλογή , αν θα υπάρχει παγκοσμιοποίηση ή όχι. Η παγκοσμιοποίηση είναι ένα κοινωνικό - οικονομικό φαινόμενο, που έρχεται όπως η παλίρροια . Και απέναντι στην παλίρροια , δεν νοούνται συζητήσεις , αν τη δεχόμαστε ή όχι. Υπάρχει μόνο μια συζήτηση: Πώς το κυριαρχούμε αυτό το φαινόμενο. Και δεν πρέπει να «στρουθοκαμηλίζουμε». Δεν πρέπει να αρνούμαστε τα γεγονότα τα οποία έρχονται και αλλάζουν τον κόσμο. Έτσι , για δεκαετίες «στρουθοκαμήλισαν» στον υπαρκτό σοσιαλισμό και οι εξελίξεις σάρωσαν ένα κοινωνικό σύστημα, που είχε και πάρα πολλά θετικά. Γι'αυτό χρειάζεται προετοιμασία με συζήτηση και μάλιστα ιδεολογική προετοιμασία .

Κοινωνική Δικαιοσύνη : Τί είναι, όμως, σήμερα η κοινωνική δικαιοσύνη; Πολλοί σύντροφοι επεσήμαναν σωστά ότι δεν είναι μόνον παροχές , δεν είναι μόνο συντεχνιακές πρακτικές για να εξασφαλίσουμε κάποιους . Και η καταπολέμηση των ανισοτήτων δεν γίνεται πια με τον παραδοσιακό τρόπο.

Πρέπει να δημιουργήσουμε μια κοινωνία με περισσότερες ευκαιρίες , με περισσότερες δυνατότητες. Μια ανοικτή κοινωνία για να μπορούν όλοι, ανεξαιρέτα, να έχουν την ίδια δυνατότητα εξέλιξης και ανόδου . Και να έχουν όλοι , ανεξαιρέτα , τον κοινωνικό ιστό ασφάλειας. Πώς γίνεται αυτό; Δεν έχουμε απαντήσεις , εμείς το ΠΑΣΟΚ, σε όλα αυτά. Δεν μπορούμε να έχουμε απαντήσεις και θέλουμε να συζητήσουμε για να βρούμε τους δρόμους . Γι'αυτό ήρθαν στη χώρα μας ο Νταλέμα , ο Ντελόρ , για να ακούσουμε και άλλους. Γι'αυτό κάναμε με το ΙΣΤΑΜΕ μια συζήτηση , στην οποία μίλησαν διανοητές από πολλές χώρες του κόσμου. Θέσαμε ερωτήματα .

Και πρέπει εμείς όλοι , αλλά ιδιαίτερα η Νεολαία να έχει τη συναίσθηση ότι αυτά είναι τα προβλήματα και ότι τα προβλήματα είναι ανοικτά. Και οι δογματισμοί ανήκουν στο παρελθόν.

Ενας δογματισμός υπάρχει : Η αναζήτηση. Αναζήτηση για τους νέους δρόμους και το καινούργιο.

Συντρόφισσες και Σύντροφοι,

Θέλω, επίσης, να τονίσω ότι - όπως είπαν πολλοί - υπάρχει μια μεταβατική περίοδος . Τι θα πει «μεταβατική περίοδος»; Μήπως σημαίνει ότι είχαμε ένα σύστημα και ξέρουμε πού είναι το άλλο σύστημα και πάμε ήσυχοι χωρίς προβλήματα, χωρίς κλυδωνισμούς, χωρίς κοινωνικές αναμετρήσεις ;

Εγώ μπορώ να πω , επειδή έχω ζήσει αρκετό καιρό πολιτικές εξελίξεις, ότι αυτή η περίοδος είναι η πιο ενδιαφέρουσα , από τις περιόδους που γνώρισε ο ελληνικός λαός και γενικά ο κόσμος από το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Γιατί όταν υπήρχαν τα δύο «μπλόκ», υπήρχαν τα συστήματα της βεβαιότητας εδώ και εκεί. Όταν υπήρχαν οι σταθερές ιδεολογίες , μπορούσες να ενταχθείς στο ένα ή στο άλλο σύστημα και δεν είχες αμφιβολία.

Τώρα είναι η εποχή της αμφιβολίας. Τώρα είναι η εποχή της αστάθειας. Τώρα , όμως, είναι η εποχή που διαμορφώνουμε το μέλλον. Τώρα είναι η εποχή που διαμορφώνουμε τον κόσμο. Τώρα χρειάζεται να ψάξουμε . Η αβεβαιότητα είναι δυσάρεστη, αλλά έχει και το μεγάλο προτέρημα (ας το πω έτσι) της περιπέτειας, του νέου. Δεν είναι μια εποχή πεζή . Δεν είναι μια εποχή που μπορούμε να πούμε «δεν μας ενδιαφέρει, γιατί δεν πρόκειται να συμβεί τίποτε».

Το '89 δεν ήταν ένα κοσμογονικό γεγονός ; Και αυτό που ακολούθησε μετά το '89 ,δεν είναι ,επίσης, μια σειρά γεγονότων, που ανέτρεψαν ό,τι ξέραμε; Για αναλογισθείτε εσείς οι πιο νέοι , πότε , σε ποια εποχή υπήρξε μια τόσο τεράστια ανατροπή ; Πρέπει να πάμε πίσω στον περασμένο αιώνα, στο 1860 , στο 1870 , όταν ήρθε ο Μαρξισμός και έθεσε ερωτηματικά στην παραδοσιακή οικονομική ορολογία και στην παραδοσιακή πολιτική οικονομία.

Και είναι μόνον αυτά; Μιλήσαμε αυτές τις μέρες για την κρίση που ήρθε στην Ευρώπη από το Χόγκ-Κόγκ . Μα, δεν είναι μόνο τα χρηματιστηριακά , δεν είναι μόνο το γεγονός ότι κάποιο χρηματιστήριο κατέρρευσε . Γιατί γίνεται η κρίση εκεί; Διότι εκεί αναδύεται ένας νέος κόσμος . Και αυτό που λέγεται για τις τέσσερις «τίγρεις» (Μαλαισία-Σιγκαπούρη- Ταϊβάν- Ν. Κορέα) είναι λίγο μπροστά σ' αυτό που γίνεται στην Κίνα. Και αυτό το οποίο μετά από 20 -30-40 χρόνια θα υπάρχει στον κόσμο , θα είναι τελείως διαφορετικό. Διότι οι πόλοι εξουσίας στο

παγκόσμιο "παιχνίδι" και στην παγκόσμια "σκακιέρα" θα είναι, επίσης, τελείως διαφορετικοί, απ' ό,τι είναι σήμερα.

Και αυτό το ζούμε εμείς σήμερα, το βλέπουμε να έρχεται. Και πρέπει να έχουμε συναίσθηση όχι ως θεατές, αλλά συναίσθηση ότι η Ελλάδα πρέπει να έχει μια νέα αποστολή, ένα νέο ρόλο, μιά νέα παρουσία. Να μπορεί να "παίξει" μέσα σ' αυτό το "παιχνίδι". Και γ' αυτό πρέπει να είμαστε πρωταγωνιστές. Αυτό πασχίζουμε ως ΠΑΣΟΚ, ως Κυβέρνηση.

Μπορεί, ίσως, να πουν μερικοί ότι αυτά που μας λες, δεν μας ικανοποιούν, ότι είναι φτωχά, ότι είναι λίγα. Μπορεί να είναι και έτσι. Αλλά επειδή ακριβώς είναι λίγα, ελάτε όλοι να βοηθήσετε στην αναζήτηση νέων δρόμων. Γιατί δεν υπάρχουν πολλές χρονικές περίοδοι, όπου μπορείς να χάσεις οριστικά και αμετάκλητα το "τρένο".

Και αυτή, ακριβώς, είναι μια περίοδος, που αν δεν προσπαθήσουμε όλοι μαζί για μια ισότιμη παρουσία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αν δεν δουλέψουμε όλοι μαζί για την ανταγωνιστικότητα της Ελλάδας, θα χάσουμε οριστικά και αμετάκλητα το "τρένο".

Και μαζί με αυτά, να χάσουμε και αυτά που είπαν πολλοί από εσάς: Την ιδιαιτερότητά μας, την ελληνικότητά μας, το περιβάλλον μας, αυτό που κάνει την Ελλάδα να είναι μια τόσο όμορφη χώρα και να είναι μέσα μας. Και να τα χάσουμε όλα αυτά, χωρίς να το καταλάβουμε. Και τότε, ασφαλώς, θα έχει φύγει το "τρένο", αν δεν έχουμε παντού παρουσία, αλλά και τη θέληση να δημιουργήσουμε κάτι το διαφορετικό.

Συντρόφισσες και σύντροφοι,

Αυτή η μοναδικότητα της στιγμής - και πιστεύω βαθιά στη μοναδικότητα της στιγμής και της εποχής - κάνει εμάς, το ΠΑΣΟΚ και τη Νεολαία, να έχουν έναν ιδιαίτερο ρόλο. Είπε ο σ. Γραμματέας όταν μίλησε, ότι πρέπει να δούμε το καθημερινό. Και εγώ θα συμφωνήσω μ' αυτή την έκφραση. Θα μπορούσα, όμως, να τη διατυπώσω και διαφορετικά, για να προσλάβει και έναν άλλο χαρακτήρα: Να δούμε το συγκεκριμένο και την ουτοπία που πραγματοποιούμε μέσα από το συγκεκριμένο. Να δούμε την κοινωνία μας με τα μικρά προβλήματα που αν τα παραμελούμε, γίνονται πολύ μεγάλα προβλήματα. Και γ' αυτά να αγωνιστούμε, να υπεισέλθουμε στην ουσία αυτών των προβλημάτων. Θα μου πείτε "κοινοτυπία". Πράγματι, είναι κοινότυπο. Αλλά είμαστε ακόμα μακριά.

Γι' αυτό, όπως είπε ο σ. Αρσένης , μόνο το 4% των νέων ανήκουν σε κομματικές νεολαίες . Και δεν είναι το 4% που είναι λυπηρό , είναι ότι και η απήχηση στέκεται στο 4% . Μπορεί να ήταν 4% , αλλά η απήχηση να ήταν 50% , 60% , 80% . Αλλά και η απήχηση - το ξέρετε - κυμαίνεται περίπου στο ίδιο επίπεδο. Και αυτό , ακριβώς, είναι που μας δημιουργεί το πρόβλημα. Και το πρόβλημα αυτό δεν θα το λύσουμε με ανταγωνισμούς - όπως είπα προηγουμένως - παραγόντων και προυχόντων . Δεν θα το λύσουμε το πρόβλημα με συζητήσεις γύρω από τα οργανωτικά , το πού εντάσσεται ή δεν εντάσσεται η νεολαία .

Το πρόβλημα θα το λύσουμε με το να συνεγείρουμε τους εαυτούς μας γύρω από τα θέματα αυτά.

Μπορεί η συζήτηση να υπήρξε , ίσως , υποτονική. Η συζήτηση, όμως, αφορούσε ένα μεγάλο πρόβλημα , όπως ανέφερα στη χθεσινή ομιλία μου : Ποιες είναι οι νέες και δημιουργικές δυνάμεις της κοινωνίας; Είναι οι μεγάλοι στην ηλικία ; Η νεολαία είναι η νέα δημιουργική δύναμη . Είναι αυτή που εντάσσεται στην παραγωγική διαδικασία . Οι νέοι είναι αυτοί που γνωρίζουν τί είναι δουλειά και δεν κάθονται στα γραφεία , εξασφαλίζοντας τους μισθούς τους μέσα από γραφεία παραγόντων.

Εμείς , όλοι , πρέπει να προσπαθήσουμε να πιάσουμε τον παλμό αυτής της κοινωνίας, η οποία βλέπει τον κόσμο να αλλάζει και θέλει να συμμετάσχει θετικά σ' αυτή την αλλαγή. Αν το καταφέρουμε, θα έχουμε ανταποκριθεί στο χρέος μας. Αν καταφέρουμε να μπούμε σ' αυτή τη διαδικασία της κοινωνικής αλλαγής, θα έχουμε πετύχει να δώσουμε στην Ελλάδα μια προοπτική .

Αυτό είναι το άγχος μας. Αυτή είναι η υποχρέωσή μας .

Είναι το χρέος που έχουμε στις γενιές που πέρασαν και στις γενιές που έρχονται. Και θέλουμε να ανταποκριθούμε σ' αυτό. Εμείς θα αγωνισθούμε. Και πρέπει να αγωνισθούμε με πάθος .

Και σας καλώ να αγωνισθείτε με πάθος.

Σας ευχαριστώ.